

Župnija Šentrupert. Zgodovinske osnove leta 1993, Šentrupert 1993, 130 str.

Šestoletnica začetka gradnje obrambnega stolpa (leta 1393) kot dela protiturškega tabora, ki je bil pozneje preoblikovan v cerkveni zvonik, je bila priložnost za izdajo zbornika o zgodovinskih temeljih župnije Šentrupert na Dolenjskem. Ta dokaj dobro proučena župnija, izzvala je namreč že marsikaterega raziskovalca, doslej pa je imela že pred osemdesetimi leti objavljeno, a še vedno zelo cenjeno monografsko delo Ivana Steklase Zgodovina župnije Šent Rupert na Dolenjskem (Ljubljana 1913) in zbornik Šentrupeška župnija (Šentrupert 1989), je s tem delom dobila novo in zanimivo predstavitev svojih zgodovinskih temeljev. Dodatno spodbudo za pripravo takšnega dela so avtorji našli še v praznovanju petstoletnice novomeškega kolegialnega kapitlja, ob proučevanju katerega se je pokazalo gradivo, ki je osvetljevalo zgodovino šentrupeške župnije, nekoč podrejene temu kapitolu. Delo hkrati prinaša nova dognanja, do katerih so strokovnjaki raznih strok prišli v zadnjih dvajsetih letih obnavljanja župnijske in drugih cerkva na področju obsežne župnije Šentrupert. Posamezna vprašanja so bila obravnavana v okviru različnih načrtov in so že postala del poglobljenega poznavanja predvsem umetnostnozgodovinske preteklosti tega dela Mirnske doline. Zbornik, ki je izšel na koncu osemdesetih let, je z druge strani pokazal utrip življenja župnije, z vsemi številnimi in različnimi dejavnostmi, ki jih razvija pastoralna ekipa, ki deluje v župniji.

Zbornik je razdeljen v tri vsebinske sklope. V prvem trije prispevki dajejo raziskovalne osnove. M. Marin po izvorni poti zarisuje topografijo sekralnih prostorov v šentrupeški župniji, s celovitim pregledom dosedanjih dognanj in z največjim poudarkom na župnijski cerkvi, vrhu slovenske gotske stavbne umetnosti. F. Baraga, najboljši poznavalec arhiva novomeškega kapitlja, na tridesetih straneh podaja pregled listin in drugega arhivskega gradiva, ki ga o župniji Šentrupert hrani ta kapitelj, ter dodaja še pregled ustreznih spisov v ljubljanskem Nadškofijskem arhivu. Dragocen je prispevek M. Dražumerič z umetnostnozgodovinsko bibliografijo cerkva šentrupeške župnije, kjer so prikazana samostojna dela ter nato zapisi v periodičnih publikacijah. Drugi del obsega razpravo R. Peskarja Šentrupeška župnijska cerkev v srednjem veku,

ki kaže na zapleten stavbni razvoj in na umetnostnozgodovinski pomen župnijske cerkve. V tretjem delu so konzervatorski zapisi. Prispevek M. Slabeta govori o raziskavah talnih slojev cerkvenega stolpa župnijske cerkve, kjer so med drugim našli večje število grobov. M. Dražumerič obravnava konzervatorske vidike obnove šentrupeške cerkve leta 1984 ter v posebnem prispevku še konservatorska poročila o obnovitvenih delih na podružnicah šentrupeške župnije v zadnjih desetih letih. M. Kapus predstavlja restavriranje Wolfave oltarne slike sv. Ruperta, D. Gerič govori o uporabi nove metode dokumentiranja stanja objektov, o tako imenovanem fotogrametričnem posnetku cerkve sv. Ruperta v Šentrupertu; priložene načrte je izdelal Zavod za fotogrametrijo Geodetske fakultete v Zagrebu. D. Vuga kaže izsledke dosedanjih raziskav na hribu Jaršč pri Homu nad Šentrupertom z arheološkim najdiščem in ruševinami gradu. Vsi prispevki so opremljeni z bogatim ilustrativnim gradivom, predvsem načrti, fotografijami in skicami, kar zborniku poleg izvirne opreme daje dodatno privlačnost.

Zgodovinske in predvsem umetnostnozgodovinske korenine župnije Šentrupert so nam s pričujočim zbornikom še bližje. Knjiga, poleg mnogih opravljenih del, istočasno kaže na dobro sodelovanje med strokovnimi ustanovami in vodstvom župnije. Verjetno ob takšem razpoloženju ni pretirano pričakovati, da bomo v naslednjih letih dobili neke vrste nadaljevanje Steklasevega dela, ki bo predstavilo življenje župnije Šentrupert od leta 1913 dalje ter pri tem vključilo različne razsežnosti življenja cerkvene skupnosti in njenih sakralnih spomenikov.

Bogdan Kolar

Matjaž Ambrožič, Zvonarstvo na Slovenskem, Ljubljana (AES. 15) 1993, 217 str.

Ob 15. obletnici delovanja Inštituta za zgodovino Cerkev pri Teološki fakulteti v Ljubljani, kar je sama po sebi bila priložnost za praznovanje in pregled opravljenega dela, je v zbirki Acta ecclesiastica Sloveniae, ki jo izdaja Inštitut, z isto številko izšla zanimiva razprava M. Ambrožiča Zvonarstvo na Slovenskem, uspešno diplomsko delo, ki ga je pripravil na Teološki fakulteti. Avtor sam je že od zgodnjih let 'okužen' z melodijo cerkvenih glasnikov, saj je v pri-